

КРИВИЧНОПРАВНА ЗАШТИТА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Кривични законик Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09 и 111 /09) садржи кривична дела која пружају заштиту у случајевима дискриминације и повреде начела једнакости. У питању су следећа кривична дела:

Кривична дела против слобода и права човека и грађанина

Поведа равноправности (члан 128)

- (1) Ко због националне или етничке припадности, расе или вероисповести или због одсуства те припадности или због разлика у погледу политичког или другог убеђења, пола, језика, образовања, друштвеног положаја, социјалног порекла, имовног стања или неког другог личног својства, другоме ускрати или ограничи права човека и грађанина утврђена Уставом, законима или другим прописима или општим актима или потврђеним међународним уговорима или му на основу ове разлике даје повластице или погодности, **казниће се затвором до три године.**
- (2) Ако дело из става 1. овог члана учини службено лице у вршењу службе, **казниће се затвором од три месеца до пет година.**

Поведа права употребе језика и писма (члан 129)

Ко супротно прописима о употреби језика и писма народа или припадника мањинских националних и етничких заједница који живе у Србији ускрати или ограничи грађанину да при остваривању својих права или при обраћању органима или организацијама употреби језик или писмо којим се служи, **казниће се новчаном казном или затвором до једне године.**

Поведа слободе изражавања националне или етничке припадности (члан 130)

- (1) Ко спречава другог да изражава своју националну или етничку припадност или културу, **казниће се новчаном казном или затвором до једне године.**

- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко принуђава другог да се изјашњава о својој националној или етничкој припадности.
- (3) Ако дело из ст. 1. и 2. овог члана учини службено лице у вршењу службе, **казниће се затвором до три године.**

Повреда слободе исповедања вере и вршења верских обреда (члан 131)

- (1) Ко спречава или ограничава слободу веровања или исповедања вере, **казниће се новчаном казном или затвором до једне године.**
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко спречава или омета вршење верских обреда.
- (3) Ко принуђава другог да се изјашњава о свом верском уверењу, **казниће се новчаном казном или затвором до једне године.**
- (4) Службено лице које учини дело из ст. 1. до 3. овог члана, **казниће се затвором до три године.**

Измуђивање исказа (члан 136)

- (1) Службено лице које у вршењу службе употреби силу или претњу или друго недопуштено средство или недопуштен начин у намери да изнуди исказ или неку другу изјаву од окривљеног, сведока, вештака или другог лица, **казниће се затвором од три месеца до пет година.**
- (2) Ако је измуђивање исказа или изјаве праћено тешким насиљем или ако су услед измуђеног исказа наступиле нарочито тешке последице за окривљеног у кривичном поступку, учинилац ће се **казнити затвором од две до десет година.**

Злостављање и мучење (члан 137)

- (1) Ко злоставља другог или према њему поступа на начин којим се вређа људско достојанство, **казниће се затвором до једне године.**
- (2) Ко применом силе, претње, или на други недозвољени начин другоме нанесе велики бол или тешке патње с циљем да од њега или од трећег лица добије

признање, исказ или друго обавештење или да се он или неко треће лице застраши или незаконито казни, или то учини из друге побуде засноване на било каквом облику дискриминације,
казниће се затвором од шест месеци до пет година.

- (3) Ако дело из ст. 1. и 2. овог члана учини службено лице у вршењу службе,
казниће се за дело из става 1. затвором од три месеца до три године, а за дело из става 2. **затвором од једне до осам година.**

Кривична дела против части и угледа

Повреда угледа због расне, верске, националне или друге припадности (члан 174),

Ко јавно изложи порузи лице или групу због припадности одређеној раси, боји коже, вери, националности, етничког порекла или неког другог личног својства,
казниће се новчаном казном или затвором до годину дана.

Кривична дела против уставног уређења и безбедности Републике Србије

Изазивање националне, расне и верске мржње и нетрпељивости (члан 317),

- (1) Ко изазива или распирује националну, расну или верску мржњу, или нетрпељивост међу народима или етничким заједницама које живе у Србији,
казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено принудом, злостављањем, угрожавањем сигурности, излагањем порузи националних, етничких или верских симбола, оштећењем туђих ствари, скрнављењем споменика, спомен-обележја или гробова, учинилац ће се
казнити затвором од једне до осам година.
- (4) Ко дело из ст. 1. и 2. овог члана врши злоупотребом положаја или овлашћења или ако је услед тих дела дошло до нереди, насиља или других тешких последица за заједнички живот народа, националних мањина или етничких група које живе у Србији,
казниће се за дело из става 1. **затвором од једне до осам година,** а за дело из става 2. **затвором од две до десет година.**

Кривична дела против јавног реда и мира

**Насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу
(члан 344а)**

- (1) Ко физички нападне или се физички обрачунава са учесницима спортске приредбе или јавног скупа, врши насиље или оштећује имовину веће вредности приликом доласка или одласка са спортске приредбе или јавног скупа, унесе у спортски објекат или баца на спортски терен, међу гледаоце или учеснике јавног скупа предмете, пиротехничка средства или друге експлозивне, запаљиве или штетне супстанце које могу да изазову телесне повреде или угрозе здравље учесника спортске приредбе или јавног скупа, неовлашћено уђе на спортски терен или део гледалишта намењен противничким навијачима и изазове насиље, оштећује спортски објекат, његову опрему, уређаје и инсталације, својим понашањем или паролама на спортској приредби или јавном скупу изазива националну, расну, верску или другу мржњу или нетрпељивост засновану на неком дискриминаторном основу услед чега дође до насиља или физичког обрачуна са учесницима, **казниће се затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном.**
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана извршено од стране групе, учинилац ће се **казнити затвором од једне до осам година.**
- (3) Коловођа групе која изврши дело из става 1. овог члана, **казниће се затвором од три до дванаест година.**
- (4) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана дошло до нереда у коме је неком лицу нанета тешка телесна повреда или је оштећена имовина веће вредности, учинилац ће се **казнити затвором од две до десет година.**
- (5) Службено или одговорно лице које при организовању спортске приредбе или јавног скупа не предузме мере обезбеђења како би се онемогућио или спречио неред, па услед тога буду угрожени живот или тело већег броја људи или имовина веће вредности, **казниће се затвором од три месеца до три године и новчаном казном.**
- (5) Учиниоцу дела из ст. 1. до 4. овог члана које је извршено на спортској приредби обавезно се изриче **мера безбедности забране присуствовања одређеним спортским приредбама.**

Кривична дела против човечности и других добара заштићених међународним правом

Расна и друга дискриминација (члан 387)

- (1) Ко на основу разлике у раси, боји коже, верској припадности, националности, етничком пореклу или неком другом личном својству крши основна људска права и слободе зајамчена општеприхваћеним правилима међународног права и ратификованим међународним уговорима од стране Србије, **казниће се затвором од шест месеци до пет година.**
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко врши прогањање организација или појединаца због њиховог залагања за равноправност људи.
- (3) Ко шири идеје о супериорности једне расе над другом или пропагира расну мржњу или подстиче на расну дискриминацију, **казниће се затвором од три месеца до три године.**
- (4) Ко шири или на други начин учини јавно доступним текстове, слике или свако друго представљање идеја или теорија које заговарају или подстрекавају мржњу, дискриминацију или насиље, против било којег лица или групе лица, заснованих на раси, боји коже, верској припадности, националности, етничком пореклу или неком другом личном својству, **казниће се затвором од три месеца до три године.**
- (5) Ко јавно прети да ће, против лица или групе лице због припадности одређеној раси, боји коже, вери, националности, етничком пореклу или због неког другог личног својства, извршити кривично дело за које је забрањена казна затвора већа од четири године затвора, **казниће се затвором од три месеца до три године.**